

ACCIÓ VALENCIANA

Butlletí quinzenal ■ Organ d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA ■ Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatitzant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes, com mínim

ANY I - N.º 14

VALENCIA 1 NOVEMBRE 1930

10 CÈNTIMS

EDITORIAL

L'Associació Professional d'Estudiants de Filosofia i Lletres

Ja fa uns dies que les columnes de la premsa de la ciutat es veuen animades per una secció cultural. Des de diversos i heterogenis sectors es fa una violenta campanya contra el claustre de la Facultat de Filosofia i Lletres. Se li acusa—i no sense raó—d'estar divorciat de la cultura elaborada a València, se li acusa de no haver-ne aprofitat l'ocasió de la mençada llibertat que el senyor Tormo ha tingut a bé concedir per a incloure ensenyances valencianes... Però, no s'en adonen de que tots eixos projectes de reforma encara que arribaren a aconseguir la legalitat no podrien jamai ésser eficaços, perquè resultarien d'una buïdor dessoladora. Es repetiria el lamentable fracàs de l'ensaij d'Autonomia Universitària, perquè ara per ara no estem preparats per a valencianitzar la Universitat. Als universitaris els passaria el que "Avant" profetitzava dels polítics, que no sabrien que fer de l'Autonomia! Perquè l'autonomia no es un fi, es un mitjà. I encara que ens el donen no sabrem que fer d'ell, perquè ignorem com es maneja... *that is the question!*

Tanmateix el pervindre les presenta més afalagador. El panorama escolar promet un demà millor. Heus ací un extracte de la proposició presentada i aprovada a l'A. P. E. de Filosofia i Lletres.

"Companys:

"Opinant que la nostra cultura ens deu d'ésser ensenyada per la nostra Universitat "en la nostra llengua, vos proposem als estudiants associats professionalment que es desvieu—altra volta—del camí oficial i adopteu el nostre idioma com a oficial per a tractar de les nostres coses.

"Però com ens cal fer constar que rebutgem "tots els exclusivismes (siguen de la banda "que siguen) no volem ésser un obstacle per "als companys d'altres terres d'Espanya, i com "a més tenim que confessar que l'ignorància "—forçosa—de les nostres coses arriba en "ocasions àdhuc a la llengua, declarem des d'el "primer moment la cooficialitat de l'espanyol "tolerant-lo i respectant-lo a la nostra Associació.

"N'oblidem que l'estatut primer disposa l'apoliticisme i l'arreligiositat de la F. U. E. i "volem eixir al pas de les eventuais acusacions "de valencianisme.

"Tots els ismes indiquen tendència col·lectiva "va orientada cap a l'exaltació d'una idea i "dins de la nostra entitat no cap—no pot cabre—altre isme que l'universitarisme que "tots febrosament professem.

"Però si la nostra posició no es de separatisme (com s'afanyarien a qualificar les dretes de Madrid), ni de nacionalisme (com

"sospitaràn alguns internacionalistes desorientats), ni àdhuc de simple patriotisme, si que "ho és de valenciania, de franca valenciania, "puix som un poble que tenim la nostra llengua i en ella volem conrear les nostres coses.

"Nosaltres, tots els signants, demanem una

"Associació universitària valenciana per als "universitaris de València".

Vista la redacció i les aclaracions que es feren a l'esmentada Assemblea, cal fer constar la decisió dels escolars de que no siga el seu acord a la mena del pres per les corporacions oficials.

Valencia i Europa

La política minoritària

La major part dels nostres lectors saben que un dels problemes internacionals més importants a l'Europa de la post-guerra, és el designat amb el nom de "qüestió de les minories nacionals."

El problema s'origina en els tractats de pau (1919-20). Aquests tractats, venien a modificar l'estructura política de l'Europa Central; però com les noves fronteres eren tan arbitràries com les anteriors, dins de cada nou Estat quedaren grups d'individus que tenien una llengua, una raça o una religió diferents de la oficial. Eixos grups son les "minories nacionals" i les clàusules que obliguen a llurs Estats respectius a no contrariar aquella realitat lingüística, racial o religiosa, més les decisions de la S. D. N. i dels diferents Congressos, que en fan referència, constitueix el "dret de minories".

L'aplicació d'aquest dret, ha creat fortes divergències entre els grups protegits i els Estats. Gairebé tota l'activitat desenrotllada per la S. D. N. en 1928 i 1929, ha estat encaminada a resoldre el conflicte. El problema minoritari era—i és encara—la pedra de toc a les deliberacions de l'organisme de Ginebra.

Ara bé: perquè i de quina manera hi hem intervingut nosaltres? Els qui vulguen conèixer extensament, amb tots els detalls, el procés de la intervenció catalano-valenciana-mallorquina en aquesta gran polèmica internacional, hauràn de consultar el capítol VIII del meu recent llibre "Catalunya sota la dictadura" (Edicions Proa, Barcelona), que és l'única font d'informació que hi ha. Per al descabellament posterior dels fets, la millor font informativa publicada fins ara és el llibre de Joan Estelrich "La qüestió de les minories nacionals" (Barcelona, Llibreria Catalònia).

Les constants agressions de la dictadura civil contra la nostra llengua, ens posava en les mateixes condicions que aquelles minories de l'Europa Central, oprimides per un Estat tirànic. Partint d'aquest punt, l'ex-diputat de la Mancomunitat de Catalunya senyor Massó i Llorenç, presentà a la S. D. N. una llarga informació de lo que s'esdevenia, i demanà que

s'aplicara al nostre país el dret de minories. La Societat, contestà que nosaltres no erem una minoria reconeguda en cap tractat i que no podia fer-hi res.

Els senyors Massó i Nicolau d'Oliver es dedicaren a fer una gran propaganda per tota Europa; dels contactes que establiren amb els representants de totes les minories d'Europa, nasqué l'idea d'organitzar els Congressos de Nacionalitats Europees, en els quals—ja se'n han celebrat sis—els catalans, mallorquins i valencians hem format una sola delegació que és, tinc l'honor de dir-ho, una de les que té més prestigi a Ginebra.

En els Congressos es tracten qüestions de caràcter doctrinal i de caràcter pràctic, temes generals i problemes concrets. Per la nostra part, podem dir que—durant la dictadura—ferem anar de cap als representants d'Espanya a la S. D. N. i que la dictadura no es va atrevir mai a fer-nos res, per be que no ens amagàvem.

Fins ara, el resultat més important d'aquesta tasca ha estat de posar en circulació la idea de generalitzar el dret de minories, que fon recollida i defensada brillantment a la S. D. N. pel delegat i ministre alemany Dr. Gustav Stresemann. Si s'arriba a donar caràcter oficial a la idea—i l'activitat desplegada en la última Assemblea pel senyor Motta és ja un gran pas en aquest sentit—la Societat haurà de protegir totes les minories encara que no estiguen reconegudes en cap tractat. D'eixa manera, els valencians tindriem dret internacionalment reconegut a que en les nostres escoles públiques s'ensenyara als xiquets en la nostra llengua pròpia i no en la de l'Estat al qual pertanyem.

ARTUR PERUCHO.

La Direcció advertix que no es fa solidària de les opinions exposades als articles signats; d'aquests responen llurs autors.

Els pobles que no saben conservar la llibertat, no deuen esperar dels seus tirans, més que miseria, persecucions, enviliment, grillons i cadenes.

Jeróni Spanzo.